

« palma, id est, manu aperta inferuntur. Lucas ait : Percutiebant faciem ejus; ita ut omnino intelligere id oporteat, quod interpres his vertit : « Palmas in faciem ejus dederunt. Habetur autem palma, seu alapa viris data, maximæ ignominiae et despectionis loco. Et quanquam plus habeat contumeliam quam poenæ, verisimile fit tamen, quod ita graviter et frequenter Christo Domino inflicta fuerit ab inimicis capitalibus, ut ex naribus ipsius et ore copiosus sanguis effluxerit. Fuerunt hæc morte ipsa crudeliora, ab ipsis etiam Prophetis predicta, quod mox vidimus. Quid enim his contumeliis, inquit D. Chrysostomus, potest exæquari ? » Verum quidem est, quod quando passio in summo suo culmine constituta fuit, id est, quando carnifices Redemptorem nostrum in crucis patibulum affixum elevarunt, tunc pridem commotum et perturbatum fuerit totum universum, omniaque creata exhoruerint crudelitatem, qua communem Creatorem luctores discruciarunt. Verumtamen D. Chrysostomus, a Doctore Seraphico citatus, celum invitat et terram ut propter hujus alapæ indignitatem omnia susque deque vertant¹ : « Unus dedit ei alapam. Horreas cœlum, ait D. Chrysostomus, excessum mentis paliaris terra, de Dominatoris longanimitate. Creator mundi, Filius Dei Æternus accepit alapam, et servus eam dedit, qui omni poena dignus, scilicet aut cœlesti igne incendi, aut terra dehincente sorberi, aut correptus dæmonio volvatur, ut ait S. Augustinus. »

3. — Huic autem contumeliosæ ignominiae adjungitur ipsius percusionis gravitas et enormitas. Pro cuius enormitatis meliori intelligentia observandum est, quibusnam verbis oraculum Propheticum hanc alapam expresserit² : Terrebit eum tribulatio et angustia vallabit eum, sicut Regem qui preparatur ad prælium, inquit Propheta Job de Redemptore nostro qui paulo ante capit pavere; tristis est anima mea usque ad mortem. Factus in agonia, etc. Moxque ad colaphizantem Caiphæ ministerum alludens, subdit : Tetendit adversum Deum manum suam et contra Omnipotentem roboratus est. Ictus enim ille alapæ tanto cum impetu genis Christi impactus est, ut P. Bollandus Beatæ Veronice de Binasco revelatum fuisse referat³: Virum qui in facie percuti Christum manum habuisse tectam chyrotheca ferrea, fuisseque eam percussionem seviorem, ita ut sanguis stillaret, descenderebat in barbam ad collum Salvatoris. Idem namque, utpote primarius Caiphæ minister, quia sciebat, quantus esset plebeiorum Christo ejusque doctrinæ adhærentium, numerus, timens, ne ab illis aliqua excitaretur seditio, aut tumultus, ad horum Gethsemani a capite ad pedes usque arma-

¹ S. BONAV., in Joan. — ² JOB. XV, 23. — ³ BOLLAND., XIII, fol. 911.

tura ferrea vestitus processerat; indeque cum Christo vincito ad domum Caiphæ rediens manu chyrotheca chalybea cincta hanc Christi faciei alapam crudelissime impegit. Et ideo cum B. Virgo S. Anselmo acerbissimos passionis Filii sui dolores revelaret, hunc alapæ impetuosum ictum describens⁴ : Alapam inexpletæ crudelitatis appellavit. Salmeron ait : Meditantur quidam, manu ferrea chyrotheca armata impactam fuisse et ob eam causam signum talis alapæ in facie remansisse, quod ex vestigio cicatricis, in Verocine imagine, quæ Romæ magna religione asservatur et colitur, relicto comprobari ferunt : tantaque fuit, ut faciem Christi ad judicem conversam, in alteram inflexerit partem et ut ait S. Vincentius, in terram Dominum prostraverit. Qui et paulo ante dixerat : Alapa illa per totam aulam insonuit. Idem S. Vincentius in sermone quadam in die Veneris sancto pronunciato, inquit⁵ : Alapa percussa sit et prostravit ipsum ad terram, qui dixit illi, postquam surrexit : Si male locutus sum, etc. »

4. — Regius Propheta David in spiritu prophetico de Christo paciente loquens, in persona Christi in hæc verba lamentabatur⁶ : Quasi lugens et contristatus, sic humiliabar (id quod Christus paulo ante dixerat : Tristis est anima mea, etc.) quod vero Dominum nostrum quam maxime afflxit, fuit jubilus et lætitia qua inimici ejus ex ejus improperiis perfundebantur : Et adversum me lætati sunt et convenerunt. Cum enim Judæi, persecutores ejus, in aula Caiphæ congregati essent, alapam hanc Christo impudentissime impactam quaqua versum resonantem audientes, ingentem ediderunt plausum. Porro textus Hebreus legit : Cum ego autem attritus essem mero, tristitia, tenebrositate induitus festive lætati sunt et congregati sunt. Salmeron quoque hanc notabiliter aggravantem némorat circumstantiam, inquiens⁷ : « Habuit et aliam circumstantiam, quia alapa isthæ insonuit per totam aulam, cum esset impressa et ob id risum et gaudium, quod tum Pontifici tum Judæis assidentibus concitavit, qui omnes talis contumeliam irrogatione oblectati sunt. »

5. — Idem auctor duobus in verbis duas alias insinuat valde considerabiles circumstantias, ex quibus enormis hæc alapa ejusque malitia aggravatur. Ait enim : Fuit a vilissimo servo illata in personam dignissimam. Enimvero quanto vilior, magisque plebeia est persona offendens, quantoque persona offensa dignior est, tanto injuria magis adaugetur. Præterquam vero quod homo nihil sit aliud, quam putredo et vermis, hic colaphizans insuper lictor, satelles, minister justitiae, denique

¹ S. ANS., dial. de Pass. — ² S. VINC. FERR., ser. in Parasc. — ³ PS. XXXIV, 14. — ⁴ SALMERON. — ⁵ JOB, XXV, 6.

Malchus ille erat, cui Dominus paulo ante amputatam auriculam restituit, adeoque vir erat infamis, impudens, ingratus, abominabilis et speciale Satanae instrumentum. Hic, inquam, fuit ille, qui Deum illum, in cuius reverentiam et honorem Seraphini cœlestes alas suas submittunt : Quem adorant Dominationes, tremunt Potestates, vilissima, quæ ab impiissimo possit homine excogitari, afficere contumelia non dubitavit.

6. — Porro dissimulandum non est, quod S. Joannes dicat : Unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu. Hoc enim verbum unus, observans Albertus Magnus ait⁸ : Unicus in malitia hic Caiphæ assistebat. Assistebat Pontifici, inquit Simon de Cassia⁹, non Veritati, Homini, non Deo. Sed pro Pontifice percussit Veritatem et pro homine malo, Deum hominem alapavit. Alapavit, inquam, Deum illum, coram quo millia milium ministrant ei in cœlis, et decies centena millia assistunt ei¹⁰. O quam horrendum scelus, inquit Didacus Stella¹¹, impiissimorum Judæorum, quod faciem tam formosam, quam Salomon tantum cupiebat videre, ut diceret : Ostende mihi faciem tuam, facies enim tua decora; verberibus affec- runt ! » D. Chrysostomus in alia quadam Homilia, de incomprehensibili Dei natura, ad sequentem nos meditationem exhortatur, dicens¹² : Cogita dignitatem ejus, qui affectus est contumelia, et auctoritatem; nec non personam vilem et ahiec- tam ejus, qui contumelia affectit. Quibus verbis de hac percusione loquitur.

7. — S. Apostolus de humilitate et exinanitione Christi disserens, hæc prius verba præmittit¹³ : Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Ecce tibi hic breviter indicatam supremam divinæ naturæ dignitatem. At vero videamus, quoque se hæc tanta sublimitas tandem submisit et humiliavit : Semetipsum exinanivit, formam servi accipiens. Ecce tibi humiliationis sue effectus, siquidem ad instar vilis alicuius mancipii se colaphizari non est dedignatus. O vultus desiderabilis Angelis, exclamat S. Bernardinus¹⁴, et genæ qua cœlum repletis lætitia, mundumque decore lætificatis, quomodo tam crudeliter casæ estis a manibus impiorum ! Numquid vultus hic ille erat : In quem desiderant Angeli prospicere¹⁵ ? Numquid facies illa speculum illud erat purum et immaculatum, in quo æterni Patris representabatur imago ? Candor est lucis æternæ et speculum sine macula Dei Majestatis et imago bonitatis illius¹⁶. S. Cyrillus Hierosolymitanus de impio hoc facinore disserens, ita scribit¹⁷ : Interrogans Princeps Sacerdotum et audiens ve-

¹ ALB. MAG., in Joan. — ² SIM. DE CASS., I. XIII. — ³ DAN., VII, 10. — ⁴ DID. STELLA, in Luc. — ⁵ CHRYS., I, h. 26. — ⁶ PHIL., II, 6. — ⁷ S. BERN., t. IV, s. 53. — ⁸ I PET., I, 22. — ⁹ SAP., VII, 26. — ¹⁰ S. CYR. JER., XIII, 43.

ritatem, indignatur et malus minister dedit alapam et ille faciem Sole illustriorem, manibus iniquis percuti sustinuit. Quibus verbis, ut opinor, ad transfigurationem in monte Thabor factam alludere voluit, quando resplenduit facies ejus sicut Sol. Sed ecce tibi nunc hanc lucem ab ignominiosa hac alapa turpiter eclipsatam. Hugo Cardinalis inquit¹⁸ : Percutiebant faciem ejus, quam Moyses desiderabat sibi ostendi, Exod., xxii : Si inveni gratiam in oculis tuis, ostende mihi faciem tuam. David quoque ait : Ostende faciem tuam et salvi erimus. Et Jacob, Gen., xxxii, inquit : Vidi Dominum facie ad faciem et salva facta est anima mea. Hester, xv, dicit : Valde mirabilis es, Domine, et facies tua plena est gratiarum. Et tamen ministri Judei hanc alapis et sputis contaminaverunt. Consideratione quoque digna sunt pauca hæc Salmeronis verba¹⁹ : Cæditur palmis, qui dedit cædentiibus manum. »

DISCURSUS III.

CHRISTUS A SERVO ILLO, QUI EUM SUB PRÆTEXTU ZELI, REVERA TAMEN OB ALIOS FINES PERCUSSIT, IMMERITO REPREHENSUS FUIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Figura alapæ ex lege veteri. — 2. Motivum alapæ inflictæ. — 3. Cur dari soleant alapæ. Christi responsum nil habet offensivum. — 4. Quare Christus responderit cedenti. Percutiens adulterio. — 5. Aliud percutionis motivum. — 6. Doctrina moralis ex hac Christi alapa elicita.

Unus ministrorum dedit alapam Jesu, dicens : Sic respondes Pontifici ? Joan., xviii, 22.

1. — Inter alia magis præcipua passi Redemptoris nostri mysteria, in veteris Testamenti Scripturis sacris hæc quoque alapa prædicta fuit. Et quidem præter id quod ex Jobo²⁰ in principio præcedentis discursus diximus, valde evidens est illud Prophetæ Micheæ vaticinium, in quo capite quinto Jerosolymæ suam communiat est desolationem, eidem in pœnam mortis Messiæ vero illatae eventuram. Ait enim²¹ : Vastaberis filia latronis, obsidionem posuerunt super nos. Ut autem scelus exprimeret enormousum, in passione Christi patratum, hanc quoque commemorat percusionem, dicens : In virga percussent maxillam judicis Israel. Ubi Hugo Cardinalis ait²² : In virga, quasi non solum insidias, sed et contumelias nobis facient. Virga hæc fuit passio totalis Christi. Ex qua per unam partem, quæ fuit præcipua, totum significatum fuit, scilicet per ignominiam et pœnosam gravitatem hujus percusionis, seu inflictionis alapæ. Nam ut Rupertus

¹ HUG. CAR., in Luc. — ² SALM., ib., tr. 22. — ³ JOB, XVI. — ⁴ MICH., v. 1. — ⁵ HUG. CAR., ib.

Abbas ait¹: « Per partem totum, id est, per maxillæ percussionem, totam ejus significabat Passionem. » Hæc alapa fuit signata in Michea percusso, » inquit Salmeron², III Reg., xxii, « quem Sedecias in maxilla verberavit, dicens : *Mene ergo dimisit Spiritus Domini et locutus est tibi* et in Job, qui non tam in sua quam in Christi persona ait : « *Percusserunt maxillam meam, satiati sunt pœnæ meis.* » Judicis porro nomine, Filius Dei ab eodem Michea indigitatur, quia Æternus Pater omne iudicium dedit Filio; idque in præmium illius, quod scilicet in multis tribunalibus tanquam reus accusatus fuerit et condemnatus, nec non propter merita mortis suæ. « In virga, seu aspero ietu percusserunt maxillam Judicis Israel, id est, Christi, » ut Dionysius Carthusianus exponit⁴, « cui Pater de dit omne iudicium, qui in Evangelio loquitur Judeis : *Multa habeo de vobis loqui et judicare. Et amodo videbitis Filium hominis, venientem in nubibus cœli, cum potestate magna et majestate.* » Hujus maxillas percusserunt manibus incæstis atque sacrilegis, in nocte illa potestati tenebrarum concessa. » Hugo Cardinalis observat⁵, adimpletum quoque fuisse aliud miraculum, in lamentationibus Jeremias descriptum, Thren., iii : *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis.* Citat etiam versionem quamdam, Isaïa, l., ubi secundum aliam litteram legitur : *Dorsum meum ad flagella, et genus meas ad alapas.* Et Sibylla Erythræa dicit de hoc: « In manibus infidelium veniet, dabunt ei alapas incæstis manibus. »

2. — *Sic respondes Pontifici?* Enim vero quod attinet motivum, propter quod sacrilegus ille hanc alapam Christo impegit, ex hisce verbis clare satis constat, illud non fuisse aliud, quam quod illam dederit in vindictam responsi a Christo Caiphæ reddit. Ac proinde operæ pretium erit examinare detestabilem illam injustitiam, qua impius hic motus fuit. Dico impius, quia ut D. Chrysostomus et alii opinantur, hic colaphizans, fuit ipsem Malchus, circa quem benignissimus Salvator noster miraculum illud sanationis amputatae auriculæ patraverat. Unde Ludolphus Carthusianus ait⁶: « Unus ministrorum Pontificis, qui dicitur fuisse Malchus, cuius sanaverat auriculam, ingratus accepti beneficii, dedit alapam Jesu, representans perversos, qui beneficiis impensis mala rependunt. » Salmeron quoque detestabilem ejus obseruat malitiam, utpote qui miraculi recepti ne verbo quidem meminit, præterquam quod ut suo loco diximus, nec tunc, quando Christus aurem ejus sanavit, verbum aliquod gratiarum actionis protulisse constet, quin potius præ cæteris feroci, cunctasque turbas ad sæviendum contra ipsum ir-

¹ RUP. ABBAS, *id Mich.* — ² SALM., t. X, tr. 20. — ³ III REG., XXII. — ⁴ DION. CARTH., *in Mich.* — ⁵ HUGO CARD., *in Joan.* — ⁶ LUD. CARD., p. 2, c. 80

ritavit et impulit. Salmeron ingeniose querit, quare cum scelerato huic animus esset, aliquod Christo impropere delictum, non dixerit : « Quare abscedit mihi unus auriculam ex tuis Discipulis? » Et respondet : « Quia superbus erubescet se per cussum et postea a Christo sanatum se profiteri. » S. Isidorus¹ citat Oseam, dicentem : *Ego erudiui eos et confortavi brachia eorum, et ipsi in me cogitaverunt malitiam.* Quod idem sacrilegio huic ministro objici poterat. Siquidem hic omnem suum vigorem et fortitudinem ab eodem obtinuerat Deo, quem contumeliatibus; de quo David ait : *Dominus fortitudo mea;* atque insuper a Christo per miraculum sanitatis fuerat, ne tanquam homo infamis monstraretur digito, audiretque semiauriculatus; cum enim Dei perfecta sint opera, verisimile est, ne vel minimam inficti vulneris in auricula remansisse cicatricem. At vero ecce tibi retributionem, qua acceptum a Christo beneficium rependit. Etenim benefactorem suum tali inhonoravit contumelia, quia magis infamis nulla exegitari potest. Videtur igitur vobis, hunc hominem, imo hoc tam indignum et abominabile monstrum, hunc, inquam, lictorem et satellitem competentem esse potuisse judicem, qui Increatam Sapientiam erroris, arrogantiæ et incivilitatis argueret et reprehenderet, dicendo : *Sic respondes Pontifici?* Ludolphus Carthusianus ait² : « Ille minister sceleris acceptit responsionem Jesu, quasi notasset Pontificem de stulta interrogatione et dans sibi alapam ad improprium, voluit vincere, quod placabiliter non responderat Pontifici, plane confitendo, vel negando; quia alapa, ut plurimum, pro vindicandis effusionibus verborum solet dari. »

3. — At vero quanam in re Christum redarguere poterat, inquit S. Cyprianus³: « Cum tempore passions alapam accepisset a servo Sacerdotis, cum que ei dixisset : *Sic respondes Pontifici?* adversum Pontificem Dominus nil contumeliosum dixit, nec quicquam de Sacerdotis honore detrahit. » Albertus Magnus in Commentario super Joannem ita scribit⁴: « Voluit iste, quod plane confiteretur, vel negaret; quia videbatur Pontificis de mendacio argui (qui saepe dixerat Christum perversa docere) si testimonio omnium de falso convinceretur. » S. Antoninus hanc Salvatoris responsionem ad tuendam et defendendam propriam innocentiam directam fuisse insinuat, id quod sacrilegus ille minime factum volebat. En verba Antonini⁵: « Cum alapam accepisset et ei diceretur : *Sic respondes Pontifici?* nihil ille contumeliose locutus est, sed magis innocentiam suam tutatus, respondit : *Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo.* » Quænam enim

¹ S. ISID. *de Pass. Dom.* — ² LUD. CARTH., *ib.* — ³ S. CYP., ep. 53. — ⁴ ALB. MAG., *in Joan.* — ⁵ S. ANTON., 4 p., t. III, c. 7.

a Caipha Christo proposita fuit interrogatio ? Interrogavit Jesum de doctrina ejus. Et quænam fuit Christi responsio : *Ego palam locutus sum mundo. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt, quid locutus sim ipsis.* Quid hic mali ? Quid contumeliosi ? Quid est in hisce verbis, quod offendere possit ? S. Bernardinus Christum magis adæquate respondere non potuisse, his verbis demonstrat¹ : « Magnum testimonium est, quod vera sit et irreprehensibilis doctrina illa, quæ ad judicium remittitur æmolorum et inobscurabili claritate resplendet, quæ ad examen proponitur reproborum, atque justissima ex omni parte censetur, quæ nullorum censuras expavet. Et subdit. « Dominus : Ecce hi sciunt, quæ dixerim ego. « Ante judicem stabat et adversus doctrinam suam testes æmulus allegabat. » Theophylactus verba illa : *Si male locutus sum, hunc sensum habere dicit,* scilicet : « Si male docui, quando docui in Synagogis, ecce nunc testimonium perhibe de mala doctrina et plene instrue Pontificem, qui nunc interrogat de doctrina mea. Si autem bene docui et me admirati estis etiam vos ministri, quid nunc me cædis, quem prius admirabaratis? » At vero quando quis inter calumniatores positus se justificare contendit, majorem sibi illorum offendam conquirit, cum illi mendaces nequaquam haberentur.

4. — Quando Redemptor noster olim incredulos interrogabat Hebreos, dicens² : *Quis ex vobis arguet me de peccato?* statim adfuerunt, qui tulerrunt lapides, ut jacerent in eum. Ita quoque modo, dum Christus ab inusta sibi a Pontifice impostura se purgare contenderet, hanc protinus a ministro Pontificis retulit contumeliam. Salmeron ait, impium hunc ministrum adeo atrociter Christum percussisse, ne ullus se prodere auderet ad perhendendum in favorem Christi et præcipue circa prædicatam ab eo doctrinam, testimonium : « Ne quis alius auderet testimonium pro eo ferre. » Quando Micheas coram Achab ut paulo ante diximus, annunciat veritatem, a quodam sacrilegi Regis aulico eidem impacta est alapa, rege ietui applaudente; idem quoque Christo evenit, cum hac tamen differentia, quod hæc doctrinæ suæ justificatio hæcque veritatis suæ Evangelicæ contestatio longe majoris, arduique ponderis fuerit, quam veritas a Michea Achab regi annunciat. Nam super doctrina Christi et veritate Evangelica fundabatur Ecclesia, a Christo noviter plantata, post reprobatam Synagogam, et ideo legem scriptam abolere volens, dixit Caipha, cuius sacerdotium prosternebatur, vel potius huic ministro, qui Judaismum repræsentabat : *Si male locutus sum, scilicet in nova lege gratiae Evangelicæ, testimonium perhibe.* Præterea

¹ SALMER., *ib.* — ² IDEM, *ib.* — ³ CYPR., I, I, p. 3. — ⁴ DIO. CART., *in Joan.* — ⁵ RUPERT., I, III, *in Joan.* — ⁶ TOLET., annot. 25 *in Joan.*

« et zelum honoris ejus præseferre, sciens quanto odio ab omnibus habebatur Christus, ideoque sibi omnia impune licere judicans, non erubuit hoc flagitium patrare. » Salmeron hoc loco communem quemdam defectum his verbis perstringit¹: « Gerit typum hic servus omnium ministrorum, qui in aulis Principum, ut dominis suis adulteri, Christum in pauperibus percutiunt. » Enim vero Principes Synagogæ et summi sacerdotes, eo tempore quo Christus plurimum honorabatur a populo, in magnum illius despectum manifeste dixerant²: *Numquid ex Principibus aliquis credidit in eum? Sed turba hæc, etc., ac proinde sceleratus ille, a communi plebecula sequestrare se prætendit et in sententiam Princeps et Pontificum conspians, ostendere voluit se nullam unquam prædicationi ejus adhibuisse fidem, nec quicquam ejus aestimasse personam; verum tamen ut apparentem aliquem haberet prætextum, hoc usus est motivo, quod scilicet Christus exiguo cum respectu Pontifici respondisset, quod licet etiam verum fuisse, ad eum non pertinebat, per hanc alapam punire; sed ipsem Caiphas, cuius cor contra Christum veneno plenum erat, primus utique futurus fuisse, qui et indignaretur, ipsumque publica auctoritate castigari præciperet.*

5. — Fuit et alias quidam impulsus, qui temerarium hunc ministrum ad alapam infligendam impulit, a multis sacris interpretibus insinuatus. Etenim Salmeron ita scribit³: « Hic minister Judæorum ægre tulit, se allegatum fuisse in testem et sibi tantum honoris habitum esse, ut esset aut discipulus, aut doctrinæ ejus testis, nam dixerat Dominus : Ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Dicendo enim *hi*, videtur eum cum aliis presentibus demonstrasse. Hinc infelix, dum gratificari vult Pontifici, seipsum falsi ac maligni testis vitio condemnavit. Dedit igitur alapam. In primis ut ostenderet, se doctrinæ ejus non velle esse testimoni. Deinde, ut docet S. Cyrillus et Theophylactus, ut se ostenderet non fuisse ex illis ministris, qui olim missi ad capiendum Dominum et reversi, dixerunt *Joan.*, c. vii : Nunquam sic locutus est homo. » Et quidem verba S. Cyrrili sunt hæc sequentia⁴: « Offenderunt ministrorum aliqui Judæorum Principes, qui capere Christum jussi, sic eum admirati sunt, ut laudantes, dicerent : Nunquam locutus homo sic est. Quo responso quasi rabie concitati, subtilerunt : Etiame vos decepti estis? Pharisæi dixerunt : Nunquid ex Principibus aliquis credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc quæ non novit legem, maledicti sunt. Quoniam igitur responsio Salvatoris (scilicet quam Caipha dedit : Interroga eos qui me audierunt) ad memoriam hujus rei Prin-

¹ SALMER., *ib.* — ² JOAN., V, I, 48. — ³ SALM., *ibid.* — ⁴ S. CYR. ALEX., I, XI, c. 46.

« cipes reducebat : testes enim ministros citavit, dicens : Ecce isti sciunt, quæ dixerim ego, idcirco ne de animo suo, benevolentiaque Principes suspicarentur, qui alias, quia Christum mirabatur, fuit reprehensus, alapa Christum cœdit. » Idem S. Cyrrilns in capite sequenti evidenter scelus hujus ministri manifestat, qui Christi impropterum justè promeruit; ait enim¹ : « Arguitur forsan minister maxime injuriari, non solum quia inflxit alapam, verum etiam quia cuius doctrinam admiratus est, eum modo nulla de causa cœdit. Nam si alias non probasses doctrinam meam, si mirabilis Scripturæ Interpres tibi visus non essem, si non exclamasses : Nunquam locutus homo sic est, forsitan ignorantiae tuæ venia dari posset. Verum quoniam audisti, quoniam verba mea laudasti, que nunc etiam admirareris, si tibi constares, quam satisfactionem alapa cœdens invenies? »

6. — Salmeron ex hac Christo impacta alapa, ad nostrum profectum spiritualem utilissimam quamdam eruit moralitatem, inquiens² : « Si indignationem concipis justam contra hunc servum, semel Christum ignotum cœdenterem sine causa, oculos in te ipsum converte et agnosces te Domini num ligare, dum ejus inspirationibus resistis et manibus malorum operum cœdis, non semel, sed pluries, non tam Christum ignotum, ut ille, sed notum Dei Filium, nostrique amantissimum Redemptorem cœdis plerumque, vilissima meretriceis, vel sordidi hominis, vel levissimi lucri causa. » Audiamus quoque Simonem de Cassia, exponentem quinam sint illi, qui faciem Christi percutiunt³ : « Alapat Christi faciem, omnis qui veritatem expugnat et qui opprimit veram justitiam, quam accepit. » Porro aliam moralitatem S. Augustinus his verbis tradit. « Grande scelus ad misit servus, qui Christum percussit in facie, ut videant qui ut hominibus placeant et bonum omittunt, aut mala perpetrant, annon simili contumelia Christum afficiant. » Quot sunt, heu! qui vel a respectu humano, vel a mundi hujus voluptatibus seducti, peccatorum sequuntur torrentem, divinamque legem et honorem Dei pedibus suis substernunt? Ac proinde confusionem eternam justo Dei judicio super se provocant. S. Cyrillus Alexandrinus inquit⁴ : « Dedecorati peccato fimus, quam notam inustum detersit dedecus. Ipse enim peccata nostra tollit et pro nobis laborat. Nam quemadmodum mors sua mortem nostram destruxit, similiter arbitror prævaricationis nostra dedecus, alapa Christo inflicta deletum fuisse. Unus enim pro omnibus laborabat et unus pro omnibus inhonorabatur. » Sacer quidam orator in oratione quadam in capella Pontificia recitata

¹ S. CYR., *ib.* — ² SALM., *ib.* — ³ SIM. DE CASS., lib. XIII. — ⁴ S. CYR. ALEX., I, XI.

interrogabat : « Neque aruit manus illa? Aruit fortasse, sed ad contactum vitæ revixit, in præmium quod vestigia osculi a proditore impressa determinat. » Enim vero peccata, quæ Dei Majestatem vel maxime offendunt, præcipue sunt illa, quæ cum inverecundia et cum scandalo committuntur¹: Lætantur cum male fecerint et exultant in rebus pessimis. Et hoc forte fuit motivum, cur Redemptor noster tormentum aliquod et improperium adeo vituperabile in vultu pati voluerit. Quamvis Didacus Stella hujus aliam assignet rationem, dicens² : « Jam maxillas ejus pugnis attriverant contra pomum vetiti masticationem. » S. Anselmus vehementer deplorat, quod Filius Dei frequenter non a Judæis, sed a Christianis colaphizetur; ita enim scribit³ : « Sed qui nunc est casus colaphis Judæorum; cœditur etiam nunc blasphemias falsorum Christianorum. » Et paulo post subdit : « Qui colaphis eum cœdunt, significant illos, qui honores suos ei præferunt. »

DISCURSUS IV.

CHRISTUS IN RESPONSIONE, QUAM SE COLAPHIZANTI REDDIDIT INNOCENTIAM ET MANSUETUDINEM SUAM NEC NON ILLATAM SIBI INJUSTITIAM SOLE CLARIUS APPARERE FECIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Christus mansuetus et patientis. Christus examini impiorum se et sua facta subiicit. — 2. Mansuetudo et patientia vincens omnia descendit a Christo. — 3. Christus alapa percussus, nec se vindicavit, nec impatientie signum ullum dedit. — 4. Emicuit in hac alapa stupenda Christi mansuetudo. — 5. Christus percussus, instar silicis ardentiore scintillatis charitatem. — 6. Quare confirmandi percutiantur alapa. Iniquissima fuit hæc alapa, cum Christo licitum fuerit pro se loqui etreus ante sententiam latam affligi non debeat. Carpitur iniquitas Pontificis dissimulantis hanc in injuriosam alapam.

Respondit ei Jesus, Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo, Si autem bene, quid me cœdis? Joannes XVIII, 24.

1. — Propheta Evangelicus immensæ mansuetudinis et patientiæ futuri Messiae prædicens præconia, in cap. XLII ait : Nec audietur vox ejus foris, calamum quassatum non conteret, et linum fumigans non extinguet. Cui consonat, quod in c. LVI prædictum : Quasi agnus coram tondente se obmutescat. Fueruntque hæc oracula in cunctis aliis Passionis suæ periodis adimplenta : siquidem quando in flagellationis suæ carnificina ad ossa usque excruciat, a spinis transfixus, a clavis perforatus, inque crucis patibulum suspensus fuit de omnibus hisce acerbissimis doloribus ne os quidem suum ad

¹ PROV., II, 14. — ² DID. STELLA, in Luc. — ³ S. ANS., in Matt.

¹ BEDA, in Joan. — ² LUC. BRU., *ib.* — ³ SIM. DE CAS., I. XIII. — ⁴ S. BERN., t. I, s. 55. — ⁵ S. AUG., in Joan. — ⁶ I PET., II, 25.

lamentandum aperuisse noscitur. Ac proinde merito quærendum venit, quodnam in eo delitescat mysterium, quod dum unicam duntaxat a barbaro Pontificis ministro accipit alapam, eidem graviter indignetur qui sub tot aliis perpessis doloribus atque injuriis hactenus obmutuerit? Præterea ex quo Sanctus Joannes probe sciebat similes alaparum injurias Christo sæpius ab aliis lictoribus et persecutoribus illa nocte fuisse inflictas, cur speciale quandam hujus alapæ, nec non exprobationis ob eam persecutori factæ mentionem, distincta quadam relatione facere voluit? Et primo quidem omnium loco opere pretium erit excusare Christum, dicendo hanc Christi responsionem omnis expertem fuisse iracundiæ, nec ullam vel minimo signo indicare vindictam, ut proinde Venerabilis Beda dicat¹ : « Quid ista responsione verius, mansuetius, justius. » Et vero ut hujus veritatis notitia tanto evidentius appareat, audiamus Lucam Brugensem, in hæc verba scribentem² : « Conqueritur gravem sibi factam fuisse injuriam, si nihil peccaverit; quod si peccaverit, legitimate tamen, et non violento impetu agendum fuisse. Quid ista responsione verius mansuetius, justius, rogat S. Augustinus. Etiam seposita consideratione personæ Christi Filii Dei, qua quidvis licebat Domino Jesu in Pontificem, bene responderat, ac locutus fuerat. » Porro veritas causæ suæ, id est, propriæ innocentia adeo erat evidens, ut velut ad judicem ad ipsummet lictorem se colaphizantem appellare non dubitarit : « Judicium vult subire cum servo, inquit Simon de Cassia³, qui omnium Dominus est et Judex, et secure adversum se testimonium quærit, cui puritas conscientiæ semper adest: nec timet versutiam, qui possidet innocentiam. » S. Bernardinus similiter ait⁴: « O benignitas et humilitas Salvatoris, judicium vult subire cum servo, qui omnium Dominus est et Judex. Totum ponit se in judicio Christus, omnia inimicorum examinationi remittit. » Enim vero veritas similis est auro, quod in flammis magis purificatur, nec quicquam læditur. Ita quoque veritas manifestior, magisque indubitate evadit, subjecta contradictionibus et impugnationibus : « Corpus, mores, et verba, et si quæ humana sunt ejus, in justitia vult appendi, approbari, aut improbari testimoniis satagit cum ministro. » S. Augustinus diu ante Bedam in hæc verba scriperat⁵ : « Quid ista responsione verius, mansuetius, justius. Ejus est enim, de quo prophætica vox præcesserat: Intende prospere procede, et regna. Propter veritatem, mansuetudinem et justitiam. » S. Petrus utique mentiri non poterat, quando in prima epistola sua hanc de Redemptore nostro indubitatem veritatem notificavit, inquiens⁶: Cum